

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Διδασκαλία σε ανομοιογενείς τάξεις

Παρασκευή 19 Απριλίου 2013
16.00-20.00
Σάββατο 20 Απριλίου 2013
9.30-17.30

24^ο Δημοτικό Σχολείο Ιωαννίνων
(Ανθούπολη-Ιωαννίνων)

Διαφοροποιημένες διδακτικές δυνατότητες σε τάξεις με ανομοιογενές μαθητικό δυναμικό

*Ιωάννης Φύκαρης, Λέκτορας Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*

ifykaris@cc.uoi.gr

Στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα, όπως επηρεάζεται από τις κοινωνικές εξελίξεις, αναδεικνύεται έντονα η πολυεμφαντική διαφορετικότητα του μαθητικού δυναμικού. Ταυτόχρονα, η τυποποίηση της διδασκαλίας φαίνεται να είναι ανεπαρκής για την επίτευξη των σύγχρονων διδακτικών απαιτήσεων, ενώ ταυτόχρονα πολλοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι η διαφοροποιημένη διδασκαλία μπορεί να ανταποκριθεί επαρκώς στις σύγχρονες διδακτικές ανάγκες. Παράλληλα, επισημαίνεται ότι η διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι περισσότερο ένας «άλλος» τρόπος σκέψης περί του διδακτικού έργου. Ως βασικές αρχές της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας τίθενται οι ακόλουθες: Ο εκπαιδευτικός επικεντρώνει τη διδασκαλία του στα ουσιώδη σημεία. Ο εκπαιδευτικός αντιλαμβάνεται τη διαφορετικότητα των μαθητών και ανταποκρίνεται σε αυτή. Η αξιολόγηση αποτελεί βασικό παράγοντα διαμόρφωσης της διδασκαλίας. Ο εκπαιδευτικός διαφοροποιεί το περιεχόμενο, τη διαδικασία και το τελικό προϊόν της μάθησης. Όλοι οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία ανάλογα με τη δυναμική τους. Στην αίθουσα διδασκαλίας που εφαρμόζεται η διαφοροποίηση στη μαθησιακή διαδικασία επικρατούν σχέσεις υγιούς συνεργασίας μεταξύ των μαθητών αλλά και του εκπαιδευτικού με τους μαθητές. Κατά τη διαφοροποιημένη διδασκαλία προωθείται τόσο η ατομική όσο και η ομαδική εργασία. Προκειμένου η διδασκαλία να ανταποκριθεί στις ανάγκες των μαθητών εφαρμόζονται ευέλικτα μαθησιακά αντικείμενα και ποικίλες διδακτικές στρατηγικές. Ως προς το περιεχόμενο της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας επισημαίνεται ότι εστιάζει στα εξής σημεία: Α) Διαφοροποίηση με άξονα τον μαθητή και ανάλογα με: Το επίπεδο ή τη μαθησιακή του ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα τους και το μαθησιακό τους προφίλ. Β) Διαφοροποίηση με άξονα το Αναλυτικό πρόγραμμα ανάλογα με: Το περιεχόμενο, την επεξεργασία του και το τελικό προϊόν. Γ) Διαφοροποίηση του Μαθησιακού περιβάλλοντος. Καταληκτικά, επισημαίνεται ότι μέσω της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας δημιουργούνται οι προϋποθέσεις ενεργητικής πρόσκτησης της γνώσης, ο βιωματικός και διερευνητικός χαρακτήρας μάθησης, οι διαμαθητικές αλληλεπιδράσεις, η γνωστική και μεταγνωστική ανάπτυξη των μαθητών. Παράλληλα, συμβάλλει στην άρση των ανισοτήτων, παρέχοντας ίσες ευκαιρίες μάθησης σε όλους τους μαθητές, καθώς προσαρμόζει τη μαθησιακή διαδικασία στις ανάγκες, το ρυθμό και τα ενδιαφέροντα του κάθε μαθητή, ενώ ταυτόχρονα επιτυγχάνει να επιφέρει τη μεγιστοποίηση των επιδόσεων των μαθητών από όλες τις μαθησιακές κατηγορίες. Τελικά, εφόσον γίνεται αντιληπτή η ανάγκη αναθεώρησης του «διδακτικώς σκέπτεσθαι», καθίσταται επιβεβλημένο να αναδομηθούν παγιωμένες διδακτικές αντιλήψεις και πρακτικές, που λειτουργούν ως ανασταλτικοί παράγοντες και

αντιδραστικοί μηχανισμοί στον εκσυγχρονισμό της διδακτικής διαδικασίας. Στον αντίποδα απαιτείται η ανάδυση διαφοροποίησης του τρόπου προσέγγισης της διδασκαλίας, καθώς επίσης και του τρόπου ανάδειξης της προοπτικής της.

Βιβλιογραφία

- Carr, W. & Kemmis, S. (1997). *Becoming critical*. London: Falmer Press.
- Koutselini, M. & Persianis, P. (2001). «Theory - practice in teacher education and the role of the traditional values». *Teaching in Higher Education*. Vol. 5. No 4. Pp. 137-149.
- Lasley, T. and Matezynski, T. (1997). *Strategies for teaching in a diverse society: Instructional models*. Belmont CA: Wadsworth Publishing Company.
- Nirthey, S. (2005). *Handbook on differentiated instruction for middle and high schools*. New York: Eyes on Education.
- Tomlinson, C. (1997). *Differentiating instruction: Facilitator's guide*. Alexandria VA: ASCD.
- Tomlinson, C. (2005). *How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms (2^{ed} ed.): NJ: Pearson, Merrill Prentice Hall*.
- Tomlinson, C. (2010). *Διαφοροποίηση της εργασίας στην Αίθουσα Διδασκαλίας* (μτφρ. Χρήστος Θεοφιλίδης και Δέσποινα Μαρτίδου-Φορσιέ), Αθήνα: εκδ. Γρηγόρη.
- Βαλιάντη, Σ. και Κουτσελίνη, Μ. (2008). *Εφαρμογή της διαφοροποίησης της διδασκαλίας στις τάξεις μικτής ικανότητας: Προϋποθέσεις και θέματα προς συζήτηση*. Διαθέσιμο στο:
http://diaforopiisi.net/arhtra/Diaforopiisi_proupotheseis_themata_pros_syzitisi_paid_et_ai_2008pdf
- Βαστάκη, Σ. (2010). «Η διαφοροποίηση στη διδασκαλία». *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*. Τεύχος 12. Σελ.121-135.
- Θεοφιλίδης, Χ. (2009). *Ρωγμές στο παγόβουνο της παραδοσιακής διδασκαλίας*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Κανάκης, Ι. (1991). «Η εσωτερική διαφοροποίηση και η εξατομίκευση της διδασκαλίας-μάθησης». *Νεοελληνική Παιδεία*. Τεύχος 23. Σελ. 33-39.
- Παντελιάδου, Σ. (2008). «Διαφοροποιημένη διδασκαλία». Στο Παντελιάδου, Σ. και Αντωνίου, Φ. (επιμ.): *Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές σε μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες*. Βόλος. Σελ. 7-17.
- Φύκαρης, Ι. (2013). «Διδακτικές αρχές και πλαίσιο διδακτικών εφαρμογών διαφοροποίησης της διδασκαλίας. Παρουσίαση ενδεικτικών διδακτικών σχεδιασμών». Στο Παντελιάδου, Σ. & Φιλιππάτου, Α. (επιμ.): *Διαφοροποιημένη Διδασκαλία*. Αθήνα: εκδ. Πεδίο.